

Retningslinjer for tilsyn med kommunale dagtilbud i Horsens Kommune, 2022

Retningslinjerne er gældende fra 1. maj 2022.

Kommunalbestyrelsen er forpligtet til at føre tilsyn med dagtilbuddene, og skal fastsætte og offentliggøre rammerne for tilsynet.

Overordnet formål

Kommunerne skal føre tilsyn med:

- Indholdet af dagtilbuddene, herunder det pædagogiske indhold.
- Den måde hvorpå opgaverne udføres.
- At kommunalbestyrelsens rammer, herunder prioriterede indsatser, efterleves.
- At dagtilbuddet lever op til gældende lovgivning, herunder at dagtilbuddene lever op til dagtilbudslovens formålsbestemmelse, at der udarbejdes pædagogiske læreplaner, og at der gennemføres sprogvurderinger,
- At den ydelse, der leveres til forældrene, er i overensstemmelse med det politisk besluttede serviceniveau.

Herunder hører også tilsyn med de økonomiske forhold i dagtilbuddet, legepladssikkerhed, brandforhold, hygiejne, sundhed m.v.

Principper

Børne- og Dagtilbudsudvalget har d. 21. februar 2022 besluttet, at følgende principper ligger til grund for retningslinjerne for tilsyn med kommunale dagtilbud i Horsens Kommune:

- Rammerne skal sikre enkelhed og gennemsikuelighed i tilsynet og bidrage til udviklingen af kvalitet i dagtilbuddene.
- Med udgangspunkt i lovkravene skal tilsynets rammer medføre så få dokumentationskrav som muligt.
- Tilsynet og rammerne skal give mening for børn, forældre, medarbejdere og ledelse i det enkelte dagtilbud
- Der skal sikres sammenhæng i tilsynet mellem kommunale og private dagtilbud
- Der skal sikres sammenhæng i den samlede politiske afrapportering af dagtilbudsområdet (kvalitetsrapport, pædagogiske læreplaner, tilsyn)

Det samlede tilsyn

Det samlede tilsyn med de kommunale dagtilbud udfoldes i det følgende og omfatter:

- Politisk tilsyn
- Pædagogisk tilsyn
- Økonomisk tilsyn
- Tilsyn med bygninger og legepladser samt brandtilsyn
- Tilsyn med sundhed og hygiejne

Byrådet har ansvar for dagtilbuddene, herunder at der føres tilsyn. I praksis er opgaverne i tilsynet fordelt mellem dagtilbudsområdet, Uddannelse og Arbejdsmarkedsstaben, Tværgående Enhed for Læring, Ejendomscentret, Brand og Redning samt Rengøringssektionen i Service og Beredskab.

Hvert andet år i lige år fremlægges en samlet, overordnet afrapportering af det samlede tilsyn til godkendelse i Børne- og Dagtilbudsudvalget i form af en kvalitetsrapport for dagtilbudsområdet.

I det daglige har dagtilbudslederne ansvaret for, at dagtilbudschefen informeres om alvorlige hændelser af pædagogisk, samarbejdsræssig, personalemæssig, sikkerhedsmæssig eller økonomisk art.

Politisk tilsyn

Byrådet skal sikre, at udviklingen på dagtilbudsområdet drøftes mindst hvert andet år med udgangspunkt i, hvordan kommunens rammer for dagtilbud og eventuelle prioriterede indsatser for området bidrager til, at dagtilbuddene kan opfylde de krav, der følger af dagtilbudsloven.

Det politiske tilsyn med indholdet af dagtilbud og den måde, hvorpå opgaverne løses på, føres i Horsens Kommune primært i forbindelse med godkendelse og drøftelse af kvalitetsrapporten, som sker hvert andet år, aktuelt i 1. kvartal i lige år.

Den politiske drøftelse sker i forbindelse med godkendelse og drøftelse af kvalitetsrapporten.

Kvalitetsrapport

I Horsens Kommune har byrådet besluttet, at der hvert andet år udarbejdes en kvalitetsrapport for dagtilbudsområdet. Kvalitetsrapporten afrapporterer data, som belyser den hidtidige kvalitetsudvikling og giver en status på, om dagtilbuddene i Horsens Kommune lever op til dagtilbudsloven og opfylder de kommunale resultatmål og prioriterede indsatser på dagtilbudsområdet.

En overordnet, samlet afrapportering af det pædagogiske tilsyn i de kommunale dagtilbud indgår som en del af kvalitetsrapporten gældende fra 2024.

Byrådet skal desuden sikre, at dagtilbuddene ledes med udgangspunkt i den pædagogiske læreplan og i overensstemmelse med den pædagogiske læreplans børnesyn og brede læringsforståelse. Med henblik herpå indgår der en afrapportering af status på arbejdet med pædagogiske læreplaner i kvalitetsrapporten på dagtilbudsområdet gældende fra 2024.

En fast del af kvalitetsrapporten er et databaseret faktaark for dagtilbuddene indeholdende oplysninger om:

- Gennemsnitsbørnetal i Horsens Kommunes dagtilbud
- Daginstitutionernes åbningstider – opgjort i antal åbne timer pr. uge.
- Dato for sidste legepladstilsyn
- Dato for sidste sikkerhedstjek indenfor i dagtilbuddene (egenkontrol)
- Dato for gennemførelse af APV og valg om frokostordning

- Dato for fremlæggelse og evaluering af den styrkede pædagogiske læreplan
- Brug af kombinationstilbud og deltidspladser
- Status på personalets faglige baggrund

Faktaarket udarbejdes og fremlægges for Børne- og Dagtilbudsudvalget til orientering én gang årligt, hvert andet år i forbindelse med kvalitetsrapporten.

Kvalitetsaftale

I Horsens Kommune indgår kvalitetsrapporten i en toårig styringsmodel, hvor kvalitetsaftalen fastlægger resultatmål for kvaliteten i Horsens Kommunes dagtilbud, og kvalitetsrapporten giver en status på disse resultatmål. På baggrund af resultaterne i kvalitetsrapporten beslutter Børne- og Dagtilbudsudvalget den næste kvalitetsaftale. Kvalitetsaftalen fastsætter de kommunale resultatmål og prioriterede indsatser for de kommende to års arbejde med kvalitetsudvikling på dagtilbudsområdet.

Kvalitetsaftalesamtaler

Efter vedtagelse af kommunekvalitetsaftalen afholder dagtilbudschefen møder med hver dagtilbudsleder, hvor kvalitetsaftalerne for det enkelte dagtilbud fastlægges. Dette sker på baggrund af lokale data fra bl.a. sprogvurderinger og forældretilfredshed samt den seneste tilsynsrapport, og der er fokus på det enkelte dagtilbuds udfordringer og muligheder.

Pædagogisk tilsyn

Formålet med det pædagogiske tilsyn er at sikre, at dagtilbuddene har den fornødne kvalitet og efterlever gældende lovkrav. Tilsynet skal samtidig understøtte den fortsatte udvikling af god pædagogiske praksis og høj kvalitet i de kommunale dagtilbud.

Anmeldte tilsynsbesøg

Tilsynet tilrettelægges sådan, at der i hvert hus/daginstitution og hos hver dagplejer gennemføres et anmeldt tilsynsbesøg hvert andet år.

Tilsynsbesøg foretages med inddragelse af både kvalitative og kvantitative data, herunder skriftlig dokumentation fra tidligere tilsynsbesøg, samt viden fra tidligere dialog med dagtilbuddet.

Data består bl.a. af:

- Faktaark, jf. ovenstående
- Resultater af sprogvurderingerne i dagtilbuddet
- Forældreperspektiver i dagtilbuddet
- Børneperspektiver i dagtilbuddet
- Dagtilbuddets pædagogiske læreplan og evaluering af læreplanen
- Seneste lokale kvalitetsaftale for dagtilbuddet

Tilsynsbesøget består af observationer af pædagogisk praksis, herunder med de fysiske rammer, som understøtter læringsmiljøerne.

Derudover består tilsynsbesøget af en dialog mellem tilsynsgæster og tilsynsværter (lokal ledelse samt repræsentanter for medarbejderne). Formålet med dialogen er

at tilsynsgæsterne igennem dialogen får tilsynsværternes vurdering af og perspektiver på og vurderingen af kvaliteten i de pædagogiske læringsmiljøer og de eventuelle særlige forhold i dagtilbuddet, som lederen og medarbejderne mener, at der også bør være fokus på.

Observationer i daginstitutioner

Observationer af pædagogisk praksis i daginstitutionerne sker ud fra Horsens Kommunes tilsynsskema for daginstitutioner. Observationerne tager udgangspunkt i den pædagogiske læreplan og formålsbestemmelsen i dagtilbudsloven og har fokus på fire hovedtemaer: Relationer, fællesskaber, hverdagsrutiner og fysisk læringsmiljø. Ledelsen af det lokale dagtilbud har derudover mulighed for at ønske fokus på et selvvalgt tema.

Med henblik på at understøtte lærings- og udviklingsperspektivet på hele dagtilbudsområdet samt for at sikre uvildighed og enkelhed i tilsynet foretages observationer af pædagogisk praksis af to tilsynsgæster:

- En leder eller assisterende leder fra et andet dagtilbud i Horsens Kommune
- En konsulent fra Tværgående Enhed for Læring

Samlet tilsynssamtale

Der afholdes en samlet tilsynssamtale for hvert dagtilbud mellem tilsynsgæsterne og tilsynsværterne (dagtilbuddets ledelse). Tilsynssamtalen sker i forlængelse af eller efter tilsynsbesøget/tilsynsbesøgene i de daginstitutioner, der er en del af dagtilbuddet. Tilsynssamtalen foretages på baggrund af den pædagogiske læreplan, baggrundsdata og andet baggrundsmateriale samt tilsynsgæsternes observationer og vurdering af den pædagogiske kvalitet.

En tilsynsrapport for hver daginstitution/hus

I forbindelse med tilsynsbesøget udarbejder tilsynsgæsterne en kort, skriftlig dokumentation af vurderingen af kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer i daginstitutionen og – som led heri – en tilsynsrapport. Tilsynsrapporten skal overordnet vurdere kvaliteten i de pædagogiske læringsmiljøer, herunder dokumentere god pædagogisk praksis samt give konkrete anvisninger på eventuelt opfølgende tiltag, hvis det vurderes relevant.

Tilsynsrapporten skal efterfølgende fremlægges til orientering i forældrebestyrelsen og offentliggøres på dagtilbuddets hjemmeside.

Observationer i dagplejen

Observationer af pædagogisk praksis i dagplejen sker ud fra Horsens Kommunes tilsynsskema for dagplejen. Observationerne tager på lige fod med observationerne i daginstitutionerne udgangspunkt i den pædagogiske læreplan og formålsbestemmelsen i dagtilbudsloven og har fokus på fire hovedtemaer: Relationer, fællesskaber, hverdagsrutiner og fysisk læringsmiljø. Ledelsen af det lokale dagtilbud har derudover mulighed for at ønske fokus på et selvvalgt tema.

Af hensyn til det lille miljø i dagplejen foretages observationer af pædagogisk praksis i dagplejen af én tilsynsgæst. Det er den samme tilsynsgæst, der besøger alle dagplejere i et dagtilbud.

Under tilsynsbesøget hos den enkelte dagplejer har tilsynsgæsten og dagplejeren en umiddelbar dialog ud fra tilsynsskemaet.

Fælles tilsynssamtale og samlet tilsynsrapport for dagplejen i Horsens Kommune

I forlængelse af tilsynsbesøgene og i forbindelse med tilsynssamtalen udarbejder tilsynsgæsten en kort, skriftlig dokumentation af vurderingen af kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer i dagplejen. Dokumentationen indsamles af Tværgående Enhed for Læring.

Med henblik på at understøtte lærings- og udviklingsperspektivet på hele dagtilbudsområdet afholdes herefter en fælles tilsynssamtale mellem tilsynsgæsterne og tilsynsværterne (dagplejens ledelse) faciliteret af Tværgående Enhed for Læring. Tilsynssamtalen foretages på baggrund af den pædagogiske læreplan, baggrundsdata og andet baggrundsmateriale samt tilsynsgæsternes observationer og vurdering af den pædagogiske kvalitet.

På baggrund heraf udarbejder Tværgående Enhed for Læring en samlet tilsynsrapport for dagplejen i Horsens Kommune. Tilsynsrapporten skal overordnet vurdere kvaliteten i de pædagogiske læringsmiljøer, herunder dokumentere god pædagogisk praksis samt give konkrete anvisninger på eventuelt opfølgende tiltag, hvis det vurderes relevant.

Tilsynsrapporten skal efterfølgende fremlægges til orientering i forældrebestyrelserne og offentliggøres på dagtilbuddenes hjemmesider.

Uanmeldte tilsynsbesøg

Der gennemføres som minimum uanmeldte tilsynsbesøg i 10 % tilfældigt udvalgte kommunale dagtilbud over en 2-årig periode – aktuelt svarende til 4-5 daginstitutioner.

Derudover udføres uanmeldte tilsyn i dagtilbuddene løbende både på baggrund af episoder og henvendelser fra forældre, ansatte eller samarbejdspartnere, aktuelle data, på anmodning fra dagtilbuddets leder eller lignende, men også med udgangspunkt i opfølgning på pædagogisk praksis, understøttelse og videndeling.

Uanmeldte tilsynsbesøg kan derudover ske som led i et skærpet tilsyn.

Hvis der foretages et uanmeldt tilsyn, skal tilsynsgæsterne give en orientering om baggrunden straks ved ankomsten til dagtilbuddet.

I tilsynsbesøgene indgår data, observationer og dialog som ved anmeldte tilsyn.

De uanmeldte tilsynsbesøg registreres centralt og indgår i den overordnede afrapportering til Børne- og Dagtilbudsudvalget hvert andet år.

Skærpet tilsyn og eventuelt handleplan

Bekymring og alvorlig bekymring om kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer eller andre forhold i dagtilbuddet skal altid videregives til dagtilbudschefen med det samme, uanset om bekymringen fremkommer i forbindelse med et tilsynsbesøg eller i anden sammenhæng.

Dagtilbudschefen foretager en faglig vurdering af, om de foreliggende oplysninger om kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer eller andre forhold i dagtilbuddet giver anledning til bekymring eller alvorlig bekymring. Forhold, der kan udløse

bekymring, er fx: Bekymring for kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer, herunder interaktionen mellem det pædagogiske personale og børn, organiseringen af læringsmiljøerne, udvikling af børnenes sproglige kompetencer, lav medarbejdertrivsel, højt sygefravær blandt medarbejderne, henvendelser fra forældrebestyrelsen, forældreklager mv.

Ved bekymring skal der iværksættes skærpet tilsyn. Ved alvorlig bekymring skal der iværksættes skærpet tilsyn samt udarbejdes en handleplan. Skærpet tilsyn skal iværksættes og handleplan udarbejdes i umiddelbar forlængelse af, at de alvorligt bekymrende forhold er konstateret.

Skærpet tilsyn består af hyppigere tilsynsbesøg i en periode, indtil det vurderes, at der ikke længere er behov for skærpet tilsyn. I tilsynsbesøgene indgår data, observationer og dialog som ved anmeldte tilsyn. Tilsynsbesøgene kan ske både som anmeldte og som uanmeldte besøg.

Handleplanen skal udarbejdes i dialog med ledelsen af dagtilbuddet og skal beskrive, hvordan der skal arbejdes med at styrke kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer eller andre forhold i dagtilbuddet, og hvordan der skal følges op herpå.

Forældrebestyrelsen skal have en orientering om handleplanen og have mulighed for at komme med bemærkninger.

Uvildighed i tilsynet

Med uvildighed forstås, at tilsynsbesøgene skal tilrettelægges og udføres på en måde, som understøtter, at tilsynsgæsterne i videst mulig omfang er upartiske og kan forholde sig neutralt i forhold til det dagtilbud, som de besøger.

I Horsens Kommune sikres uvildighed i tilsynet med kommunale dagtilbud ved:

- **Brug af både kvantitative og kvalitative data**

Tilsynet er baseret på både kvantitative og kvalitative data, så der inddrages forskellige perspektiver på indholdet og kvaliteten i dagtilbud.

Derudover kan inddragelse af forældre- og børneperspektiver være med til at brede perspektiverne ud og dermed sikre uvildigheden.

- **Et tydeligt grundlag**

Tilsynet føres på baggrund af en systematisk og ensartet tilsynsmetode i form af en tydelig beskrivelse af de forskellige elementer i tilsynsbesøget, herunder tilsynsgæsternes og tilsynsværternes roller samt et enkelt og tydeligt observationsskema med klare vurderingskriterier. Det skal være med til at sikre, at tilsynsgæsterne vurderer kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer i de enkelte dagtilbud på en ensartet og en på forhånd defineret og besluttet måde.

Særligt for obligatoriske læringstilbud

Et obligatorisk læringstilbud er et selvstændigt tilbud til børn fra udsatte boligområder, som ikke er optaget i en daginstitution eller en dagpleje, når de

fylder 1 år. Det obligatoriske læringstilbud skal foregå i en kommunal eller privat daginstitution, som kommunalbestyrelsen vurderer, kan understøtte barnets sproglige, sociale, personlige og kognitive udvikling samt demokratiske dannelse. Kommunalbestyrelsen skal føre tilsyn med indholdet i obligatoriske læringstilbud efter dagtilbudsloven.

Tilsynet med obligatoriske læringstilbud indgår som et element i det almindelige pædagogiske tilsyn med de daginstitutioner, hvor der aktuelt foregår obligatoriske læringstilbud.

Tilsynet med obligatoriske læringstilbud skal sikre:

- At der som led i det obligatoriske læringstilbud på et tidligt tidspunkt efter optagelsen iværksættes målrettede forløb for børnene med henblik på at styrke børnenes dansksproglige kompetencer og generelle læringsparathed og introducere børnene til danske traditioner, normer og værdier.
- At begge barnets forældre indgår i målrettede forløb, der inspirerer og vejleder forældrene om, hvordan de kan støtte deres barn i det obligatoriske læringstilbud og understøtte barnets dansksproglige kompetencer og generelle læringsparathed og introducere barnet til danske traditioner, normer og værdier.

Økonomisk tilsyn

Det økonomiske tilsyn med, at dagtilbuddene leverer det politisk besluttede serviceniveau og overholder de økonomiske rammer, varetages ved, at Uddannelse og Arbejdsmarkedsstaben løbende foretager budgetopfølgninger i de kommunale dagtilbud.

De kommunale dagtilbud afleverer fire gange om året (pr. ultimo februar, april, august og oktober) budgetopfølgninger til Uddannelse og Arbejdsmarkedsstaben. Der sættes herefter fokus på de dagtilbud, hvor opfølgningerne viser behov for en særlig indsats.

På initiativ af Uddannelse og Arbejdsmarkedsstaben og/eller det enkelte dagtilbud, foregår der ud over budgetopfølgningerne løbende sparring mellem det enkelte dagtilbud og Uddannelse og Arbejdsmarkedsstaben.

Tilsyn med bygninger og legepladser samt brandtilsyn

Tilsyn med bygninger

Tilsynet med dagtilbudsejendommene varetages af Ejendomscenteret. Der udføres en ejendomsgennemgang hvert 2. år hvor den vedligeholdelsesmæssige tilstand af henholdsvis bygning, installationer og udearealer vurderes og registreres.

På baggrund af denne gennemgang udarbejdes/revideres vedligeholdelsesplanen for alle kommunale bygninger. Vedligeholdsplanen og tilstandsvurderingerne ligger til grund for prioriteringen af vedligeholdelsesarbejder. Ejendomscentret prioriterer hver år vedligeholdelsesarbejder for det kommende år, ultimo november.

Tilsyn med legepladser

Der foretages et årligt hovedtilsyn af alle daginstitutionernes legepladser. Inspektionen gennemføres af en certificeret legepladsinspektør ansat i Horsens Kommune, og tilsynet udføres ud fra legepladsstandarderne DS/EN 1176 og DS/EN 1177. Inspektionen gennemføres typisk inden for perioden oktober til december.

Rapporterne for den årlige hovedinspektion er tilgængelige for såvel daginstitutioner som kommunens øvrige ansatte.

Derudover gennemfører Ejendomscenteret et eftersyn mindst én gang i kvartalet.

Daginstitutionernes personale gennemgår legepladserne dagligt, inden de benyttes af børnene.

Brandtilsyn

Der foretages brandtilsyn af daginstitutioner mindst en gang årligt. Tilsynet foretages af Horsens Kommune, Brand og Redning.

Tilsyn med sundhed og hygiejne

Tilsynet med sundhed og hygiejne i de kommunale dagtilbud tager udgangspunkt i anbefalinger i Sundhedsstyrelsens forebyggelsespakker.

En del af det pædagogiske tilsyn

Dagtilbuddenes arbejde med at fremme en aktiv bevægelseskultur, fysisk aktivitet og motorik samt med at styrke børns trivsel indgår i den pædagogiske læreplan. Tilsynet hermed indgår derfor som en del af det pædagogiske tilsyn.

Tilsyn med hygiejne og solbeskyttelse

Tilsyn med, om der er udarbejdet lokale retningslinjer for hygiejne i kommunens dagtilbud, som anvendes i det daglige, indgår i det enkelte dagtilbuds eget sikkerhedstjek.

Tilsyn med, om der er udarbejdet en solpolitik, der beskriver, hvordan man vil beskytte børn og personale i solen, og hvordan man samarbejder med forældrene om solbeskyttelse, indgår ligeledes i det enkelte dagtilbuds eget sikkerhedstjek.

Egenkontrollen sker ved hjælp af et standard sikkerhedsskema, som anvendes i alle dagtilbud. Dato for seneste sikkerhedstjek indgår i kvalitetsrapportens faktaark.

Tilsyn med rengøring

Tilsyn med, at der er en god rengøringsstandard i kommunens dagtilbud, udføres af Rengøringssektionen i Service og Beredskab minimum to gange om året.

